

Pandemia : o piedică sau o oportunitate ?

Pandemia actuală a adus anumite modificări de ordin legislativ cu implicații în ceea ce privește desfășurarea proceselor civile, inclusiv a celor legate de insolvență.

Amintim aici Decretele prezidențiale nr. 195/2020 și 240/2020, Legea nr. 55/2020 și Legea nr. 113/2020.

În ședința de guvern din data de 18.11.2020 a fost dezbătut un proiect de lege privind unele măsuri în domeniul justiției în contextul pandemiei de COVID -19.

Aceste modificări legislative evidențiază o evoluție normativă cu un caracter limitat în timp, în contextul în care respectivele modificări se vor aplica doar în starea de urgență și/sau în starea de alertă.

Întrebarea la care încercăm să răspundem prin acest articol este următoarea :

Putem identifica anumite soluții legislative sau proceduri operaționale care se justifică a fi menținute și după epuizarea stării de alertă ?

1.

Modul de desfășurare al ședințelor de judecată. Justificarea menținerii programării pe ore/intervale orare.

Art. 215 C.pr.civ.

Ordinea judecării proceselor

(1) Pentru fiecare ședință de judecată se va întocmi o listă cu procesele ce se dezbate în acea zi, care va fi afișată pe portalul instanței și la ușa sălii de ședință cu cel puțin o oră înainte de începerea acesteia. *Lista va cuprinde și intervalele orare orientative fixate pentru strigarea cauzelor.* Dispozițiile art. 220 sunt aplicabile.

(2) Procesele declarate urgente, cele rămase în divergență și cele care au primit termen în continuare se vor dezbate înaintea celorlalte.

(3) Procesele în care partea sau părțile sunt reprezentate ori asistate de avocat, respectiv consilier juridic se vor dezbate cu prioritate.

(4) La cererea părții interesate, pentru motive temeinice, judecătorul poate schimba ordinea de pe listă.

Codul de procedură civilă, prin art. 215, al.1 stabilește că listele de ședință vor cuprinde și *intervalele orare orientative fixate pentru strigarea cauzelor.* Prin urmare, există toate premisele pentru a dispune, și după finalizarea stării de urgență/alertă, etc. programarea cauzelor pe ore/intervale orare.

Evaluând modul în care părțile, avocații, practicienii în insolvență se raportează la desfășurarea în prezent a ședințelor de judecată prin programarea cauzelor pe ore/intervale orare, se poate considera că această practică reprezintă un câștig pentru aceștia, astfel încât este de dorit ca și în viitor ședințele de judecată să se desfășoare în aceeași manieră.

Mergând mai departe cu această procedură, în materia insolvenței se pot stabili intervale orare pentru anumiți practicieni, astfel încât fiecare dintre aceștia să aibă grupate toate cauzele sale dintr-o anumită ședință de judecată exclusiv într-un singur interval orar.

La nivelul Tribunalului Arad s-a încercat și cred că s-a și reușit implementarea acestui mod de lucru, aspect recepționat pozitiv de către participanții la procedurile de insolvență.

Observație :

Prin mai multe proiecte legislative succesive s-a dorit reglementarea dezbaterii cauzelor în ședința camerei de consiliu și nu în ședință publică, în ideea ca la dezbaterile unei cauze să asiste doar părțile din acea cauză.

Practica a repudiat aceste modele de lucru până la pandemie, când am fost obligați să lucrăm în acest mod.

Se poate constata că ceea ce a încercat legiuitorul să facă nu a avut sorți de izbândă, însă pandemia a reușit să ne determine să lucrăm în maniera dorită inițial de legiuitor.

2. Rapoartele de activitate lunare. Depunerea acestora prin mijloace de comunicare electronică. Data de referință a procedurii. Prevalența conținutului raportului față de forma acestuia. Susținerea raportului prin prezența fizică a practicianului în insolvență este obligatorie ?

Art. 21 din Legea nr. 85/2006 :

(1) Administratorul judiciar va depune lunar un raport cuprinzând descrierea modului în care și-a îndeplinit atribuțiile, precum și o justificare a cheltuielilor efectuate cu administrarea procedurii sau a altor cheltuieli efectuate din fondurile existente în averea debitorului. Raportul se depune la dosarul cauzei, iar un extras se publică în Buletinul procedurilor de insolvență. La fiecare 120 de zile judecătorul-sindic va stabili un termen de continuare a procedurii, în care administratorul judiciar va expune în sinteză măsurile efectuate în acest interval cuprinse în rapoartele de activitate.

(1[^]1) În raportul prevăzut la alin. (1) se va menționa și remunerația administratorului judiciar sau a lichidatorului, cu menționarea modalității de calcul a acesteia.

(2) Debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditorii, precum și orice altă persoană interesată pot face contestație împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar.

(3) *) Contestația trebuie să fie înregistrată în termen de 3 zile de la depunerea raportului prevăzut la alin. (1).

(4) Judecătorul-sindic va soluționa contestația, în termen de 5 zile de la înregistrarea ei, în camera de consiliu, cu citarea contestatorului, a administratorului judiciar și a comitetului creditorilor, putând, la cererea contestatorului, să suspende executarea măsurii contestate.

*) Ulterior abrogării Legii nr. 85/2006, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 308/2016, a constatat că soluția legislativă prevăzută la art. 21 alin. (3) din Legea nr. 85/2006, care stabilește că termenul de 3 zile pentru înregistrarea contestației curge de la data depunerii raportului prevăzut la alin. (1), este neconstituțională.

ART. 59 din Legea nr. 85/2014 :

(1) Administratorul judiciar va depune lunar un raport cuprinzând descrierea modului în care și-a îndeplinit atribuțiile, inclusiv cele legate de urmărirea operațiunilor efectuate în baza avizului prealabil, justificarea cheltuielilor efectuate cu administrarea procedurii sau a altor cheltuieli efectuate din fondurile existente în averea debitorului, precum și, dacă este cazul, stadiul efectuării inventarierii. În raport se vor include informații privind respectarea obligațiilor fiscale, referitoare la obținerea sau necesitatea actualizării autorizărilor/autorizațiilor pentru desfășurarea activității, a actelor de control încheiate de organe de control și onorariul încasat al administratorului judiciar, cu precizarea modalității de calcul al acestuia.

(2) Raportul se depune la dosarul cauzei, iar un extras se publică în BPI.

(3) La fiecare 120 de zile, judecătorul-sindic va analiza și se va pronunța asupra stadiului continuării procedurii, printr-o rezoluție, prin care va putea pune în sarcina administratorului judiciar anumite măsuri și va acorda un termen administrativ de control sau de judecată, după caz.

(4) În ipoteza în care există cereri cu caracter contencios sau necontencios, precum și în ipoteza în care judecătorul-sindic consideră necesar, acesta va dispune citarea de urgență a

persoanelor interesate și a administratorului judiciar, pentru soluționarea cererilor sau pentru dispunerea măsurilor care se impun.

(5) Debitorul persoană fizică, administratorul special al debitorului persoană juridică, oricare dintre creditorii, precum și orice altă persoană interesată pot face contestație împotriva măsurilor luate de administratorul judiciar.

(6) Contestația trebuie să fie depusă în termen de 7 zile de la publicarea în BPI a extrasului prevăzut la alin. (2).

(7) Judecătorul-sindic va soluționa contestația, în termen de 15 zile de la înregistrarea ei, în camera de consiliu, cu citarea contestatorului, a administratorului judiciar și a comitetului creditorilor, putând, la cererea contestatorului, să suspende executarea măsurii contestate. Suspendarea se judecă în camera de consiliu, de îndată, fără citarea părților.

(8) Onorariul administratorului judiciar va fi plătit în baza procesului-verbal al adunării creditorilor prin care s-a stabilit cuantumul acestuia, în baza deciziei publicate în BPI sau pe baza hotărârii judecătorești pentru cazurile în care a fost stabilit onorariul provizoriu de către judecătorul-sindic.

2.1. Posibilitatea depunerii raportului în format electronic.

Consider că extinderea comunicării prin mijloacele electronice reprezintă un element de normalitate, independent de situația epidemiologică provocată de virusul COVID-19, fiind de dorit ca aceste mijloace de comunicare să fie folosite și după încetarea acesteia, atât pentru actele depuse de părți cât și pentru cele emise de instanța de judecată.

2.2. Data de referință a procedurii. Prevalența conținutului raportului față de forma acestuia.

Rapoartele lunare întocmite de către practicianul în insolvență sunt oglinda activității acestuia și, în condițiile în care acestea sunt publicate în B.P.I., ele reprezintă principalul mijloc de dialog jurisdicțional instituționalizat cu ceilalți participanți la procedură, în sensul că aceștia din urmă, luând la cunoștință despre conținutul raportului, au posibilitatea de a-l contesta sau de a-l accepta, adică de a-și exercita în concret dreptul propriu de acces la justiție în legătură cu procedura insolvenței aflată în curs.

Data de referință a procedurii este gândită ca fiind data deschiderii procedurii de insolvență, în raport de care se calculează termenele lunare pentru întocmirea rapoartelor, publicarea lor în B.P.I. și depunerea la dosarul de instanță.

În condițiile în care luna calendaristică poate fi împărțită :

- fie în două perioade : 1-15, respectiv 16-30/31 ale lunii,
- fie în trei perioade : 1-10, 11-20, respectiv 21-30,

în funcție de ritmicitatea ședințelor de judecată, se poate gândi un sistem în care :

- dacă data de referință a procedurii este într-una din cele 2 perioade (1-15, respectiv 16-30/31 ale lunii), atunci termenele de judecată pot fi stabilite în perioada următoare celei în care este data de referință sau
- dacă data de referință a procedurii este într-una din cele 3 perioade (1-10, 11-20, respectiv 21-30), atunci termenele de judecată pot fi stabilite tot în perioada următoare celei în care este data de referință,

astfel încât practicianul să aibă la dispoziție intervalul minim de o lună de zile pentru întocmirea raportului + zilele necesare publicării acestuia în B.P.I.

Apreciez că ceea ce se regăsește în cuprinsul raportului este mai important decât forma în care acesta este depus .

Dacă un raport este corect și complet întocmit, prezentând în detaliu toate activitățile realizate de către practician în respectiva procedură de insolvență, consider că nu este atât de importantă prezența fizică a practicianului în a susține în fața instanței respectivul raport, care

oricum dacă nu este contestat în procedură are o anumită greutate și în aprecierea judecătorului sindic.

Mult mai important este ca practicianul să prezinte în raportul său ce anume a reușit să facă, ce greutăți/inconveniente/dificultăți a întâmpinat în activitatea sa și dacă a reușit să le depășească apelând la creditori sau la alte forme de acțiune legală.

De asemenea, judecătorul sindic receptând rapoartele de activitate, nu în sala de judecată, în timpul dezbaterilor, ci înainte de ședința stabilită prin raportare la data de referință a procedurii, are posibilitatea de a evalua complet și poate și corect conținutul raportului și, astfel și activitatea practicianului, putând să dispună, prin încheiere sau prin rezoluție, acele măsuri care sunt apte să ducă la atingerea scopului legii insolvenței : plata creditorilor.

2.3. Susținerea raportului prin prezența fizică a practicianului în insolvență este obligatorie ?

Timpu este o resursă limitată, astfel încât neprezentarea practicianului în insolvență în sala de judecată pentru a-și susține raportul întocmit, în condițiile în care acesta are posibilitatea de a cere judecarea și în lipsa sa, poate fi cauzat de faptul că acesta lucrează pentru a avea ce să scrie în următorul raport de activitate. Mult mai important pentru judecătorul sindic este ca practicianul să aducă la îndeplinire ceea ce dispune în cauză, prin intermediul încheierii sau al rezoluțiilor, după ce a parcurs raportul deus la dosar.

3.

Dosarele de faliment cu dificultăți legate de valorificarea bunurilor. Aspecte generale și comune. Aspecte particulare evidențiate de pandemie.

3.1. Aspecte generale și comune.

- rapoartele lunare să conțină mențiuni privind cuantumul cheltuielilor de procedură acumulate în timp față de valoarea de vânzare,

- în raport de cele două valori, convocarea A.G.C./sesizarea judecătorului sindic pentru a dispune trecerea la vânzarea conform Codurilor de procedură civilă (vechi sau nou, după caz), în acord cu practica C.A. Timișoara (d.c. nr. 372/R/20.12.2018, dosar 4867/108/2012/a3), atunci când valoarea cheltuielilor de procedură este mai mare sau apropiată de valoarea din anunțul de vânzare,

- valorificarea dispozițiilor legale privind amortizarea contabilă în vederea stabilirii unei valori reale a bunurilor oferite spre vânzare,

- procedura de casare a bunurilor – urmărirea exprimării votului de către creditorul majoritar în procedură, lipsa unui vot al acestuia putând fi sancționată administrativ cu amendă (187, pct. 2, lit. i C.pr.civ. L 134/2010, respectiv art. 108 ind. 1 pct. 2 lit. h C.pr.civ. 1865)

- deblocarea situațiilor născute în cauzele deschise sub imperiul Legii nr. 85/2006 în care creditorii își manifestă dezinteresul pentru procedură și nu participă în A.G.C. prin identificarea creditorului/creditorilor majoritari în procedură, fără de care nu se poate adopta o decizie și notificarea individuală a acestora pentru prezența la A.G.C. sub sancțiunea amenzii (normele legale privind procedura insolvenței nu conțin dispoziții de natură a permite sancționarea părții care nu îndeplinește o anumită obligație stabilită de instanță, similar suspendării cererii și perimării acesteia; de asemenea, nu este reglementată posibilitatea renunțării la declarația de creanță)

- posibilitatea convocării A.G.C. în vederea exprimării poziției de renunțare la dreptul de proprietate asupra bunurilor nevandabile (dosar 1138/108/2009*, s.c. nr. 648/12.10.2020, atacată cu recurs),

3.2. Aspecte particulare evidențiate de pandemie. Variante de creștere a expunerii bunurilor oferite pe piață inclusiv în mediul on-line.

Art. 116 din Legea nr. 85/2006 :

(1) Lichidarea bunurilor din averea debitorului va fi efectuată de lichidator sub controlul judecătorului-sindic. *Pentru maximizarea valorii averii debitorului, lichidatorul va face toate demersurile de expunere pe piață, într-o formă adecvată, a acestora, cheltuielile de publicitate fiind suportate din averea debitorului.*

Art. 118 din Legea nr. 85/2006 :

(1) Imobilele vor putea fi vândute direct, în urma propunerii lichidatorului, aprobată de adunarea generală a creditorilor.

(2) Propunerea lichidatorului va trebui să identifice imobilul, prin situația de pe teren și prin datele din registrele de publicitate imobiliară, să arate sarcinile de care este grevat și să indice pasul de supraofertare și data până la care, în caz de aprobare a vânzării, sunt acceptate supraoferte.

(3) Lichidatorul va convoca adunarea generală a creditorilor, în termen de maximum 20 de zile de la data propunerii, notificând propunerea administratorului special, creditorilor cu garanții reale asupra bunului, titularilor unor drepturi de retenție de orice fel și comitetului creditorilor, supunând votului adunării generale a creditorilor propunerea de vânzare.

(4) Ulterior aprobării de către adunarea generală a creditorilor, vânzarea va putea fi făcută, sub sancțiunea nulității, numai după 30 de zile de la data ultimei publicări făcute de lichidator *în ziar* a anunțului privind condițiile de supraofertare.

Art. 154 din Legea nr. 85/2014 :

(1) Lichidarea bunurilor din averea debitorului va fi efectuată de lichidatorul judiciar sub controlul judecătorului-sindic. Pentru maximizarea valorii averii debitorului, lichidatorul judiciar va face toate demersurile de expunere pe piață, într-o formă adecvată, a acestora, cheltuielile de publicitate fiind suportate din averea debitorului.

Art. 156 din Legea nr. 85/2014 :

(4) Vânzarea activelor se va face după efectuarea publicațiilor de vânzare de către administratorul judiciar/lichidator, într-un ziar de largă circulație. Persoanele interesate vor putea inspecta bunurile supuse vânzării după efectuarea publicațiilor de vânzare.

o utilizarea mijloacelor on-line pentru promovarea anunțurilor de vânzare :

Ce este mai relevant pentru identificarea potențialilor cumpărători : faptul că s-a publicat anunțul de licitație într-un ziar fizic sau într-o publicație on-line ?

Cât de mare este accesul la ziarele fizice, oricum aflate în curs de închidere a activității acestora așa cum o știam cu câțiva ani în urmă, față de expunerea anunțurilor pe internet ?

o crearea unei/unor platforme locale/regionale sub egida filialelor UNPIR Arad/Timiș, etc., pe care să fie expuse bunurile spre vânzare,

În materie de vânzări, un lichidator poate să aibă debitori care au în patrimoniu o gamă variată de bunuri : bunuri mobile, bunuri imobile, bunuri cu anumită tendință de nișă sau bunuri generale, de larg consum, etc.

Am constatat că fiecare dintre lichidatori încearcă să își promoveze anunțurile proprii pe propria sa pagină de net, dacă o deține.

Este de discutat în ce măsură platformele de vânzări online care pot fi dezvoltate de UNPIR cu sau fără Ministerul Justiției (de preferat împreună, pentru a se putea promova atât

anunțurile executorilor judecătorești cât și cele ale practicienilor) la nivel național, sau chiar cu instanțele de judecată la nivel local ar reprezenta un demers pozitiv în creșterea expunerii bunurilor pe piață, în vederea valorificării lor.

o **crearea unei legături tip hiper-link de pe site-rile instanțelor de judecată spre respectivele platforme pentru creșterea accesului la informație,**

Atâta timp cât procesul de digitalizare al justiției va continua și instanțele își vor mări volumul de informații făcute publice prin mijloacele de comunicare electronică, există posibilitatea ca, pe bază de acorduri de colaborare realizate la nivel local și/sau național, fiecare pagină a tribunalelor ori a tribunalelor specializate să conțină și legături spre site-urile UNPIR, ale filialelor acestora, ale practicienilor care doresc acest lucru precum și spre platformele de vânzări on-line create.

Știm foarte bine că anunțurile privind publicațiile de vânzare conform C.pr.civ., se afișează la sediul instanței de executare.

(art. 762, al.1 C.pr.civ. : Executorul judecătorec va întocmi anunțurile de vânzare, pe care le va afișa cu cel puțin 5 zile înainte de ținerea licitației la locul licitației, la sediul executorului judecătorec, al primăriei de la locul vânzării bunurilor și al instanței de executare, precum și în alte locuri publice, unde conducătorii acestora au obligația creării condițiilor necesare afișării publicațiilor de vânzare, fără a impune taxe sau contraprestații. De asemenea, executorul judecătorec va întocmi și publicații de vânzare pe care le va aduce la cunoștința publicului prin unul dintre ziarele locale sau, în lipsă, dintre cele de circulație națională, prin ziare, reviste sau alte publicații existente ce sunt destinate comercializării unor bunuri de natura celor scoase la vânzare, precum și pe pagini de internet deschise în același scop).

Este de analizat în ce măsură crearea pe pagina tribunalelor a unor astfel de linkuri către platformele on line dezvoltate sub egida UNPIR și/sau ale executorilor judecătorești ar crește expunerea bunurilor pe piață.

o **publicarea de anunțuri în presă în vederea aducerii la cunoștința publicului a faptului creării platformelor online dezvoltate pentru publicarea anunțurilor de vânzare,**

Nicio măsură bună nu este suficientă dacă nu este și adusă la cunoștința celor interesați.

o **identificarea pentru anumite categorii de bunuri care ar prezenta interesul mai multor posibili cumpărători a unor case de licitații on-line,**

Există în portofoliul practicienilor în insolvență și bunuri scoase la vânzare care au o anumită specificitate dată fie de natura bunului, fie de destinația și utilizarea acestuia (ex. : o linie tehnologică pentru industria cărnii).

E clar că astfel de bunuri nu sunt relevante pentru marea masă a potențialilor cumpărători și că ele pot fi oferite spre vânzare doar unor categorii restrânse de persoane interesate.

De asemenea, prețul de ofertă și uzura morală și/sau fizică acumulată în timp reprezintă elementele relevante în decizia de achiziție.

Pentru astfel de bunuri consider că accesarea caselor de licitații on-line, care au o expunere pe mai multe piețe naționale poate duce la vânzarea rapidă și eficientă a acestora.

o **prezentarea în A.G.C. a variantei utilizării platformelor on-line specializate deja existente în vederea valorificării eficiente a bunurilor debitorilor aflați în faliment.**

Lichidatorii nu ar trebui să fie reticenți la astfel de soluții pentru că un creditor satisfăcut nu este un client pierdut, ci unul câștigat.

„Nu speciile cele mai puternice sau cele mai inteligente supraviețuiesc, ci acelea care se adaptează cel mai ușor”, Charles Darwin.

Debreni Cristian, Tribunalul Arad, secția a II -a , judecător sindic